

A fizetési kedvezmények alapvető szabályai az adóigazgatási rendtartásról szóló 2017. évi CLI. törvény, valamint az adózás rendjéről szóló 2017. évi CL. törvény előírásaira figyelemmel

A 2018. január 01. napjától hatályba lépett adóigazgatási rendtartásról szóló 2017. évi CLI. törvény (továbbiakban: Air.) meghatározott feltételek mellett kifejezett méltányossági jogkört biztosít az önkormányzati adóhatóság számára, amely egyedi esetekben enyhítési lehetőséget ad a fizetési kötelezettségek teljesítése tekintetében. Az Air. 5. §-ban rögzített méltányos eljárás elve értelmében az adóhatóság köteles méltányosan eljárni, és ha a törvényben meghatározott feltételek fennállnak, az adótartozást mérsékli, illetve fizetési könnyítést engedélyez.

Az adóhatóság méltányossági jogkörében csak akkor járhat el, ha ezt törvény lehetővé teszi, de egyben köteles is méltányosságot gyakorolni, amennyiben az adózó bizonyítja, hogy körülményei a méltányosság feltételeinek megfelelnek. Az adótartozás mérsékléséről és a fizetési könnyítésről valamint ezek törvényi feltételeiről az adózás rendjéről szóló 2017. évi CL. törvény (továbbiakban: Art.) XXV. fejezete rendelkezik.

Az Art. méltányossági lehetőséget biztosít azon adózók részére, akik (amelyek) a jogszabályokban meghatározott fizetési kötelezettségeiket valamilyen méltányolható gazdasági vagy személyes okból az esedékesség időpontjáig nem tudják teljesíteni. Ezen eljárások alapja a végrehajtható okiraton alapuló **fizetési kötelezettség halasztására, részletekben történő megfizetésére, mérséklésére illetve elengedésére**, összefoglaló néven fizetési kedvezményre irányuló kérelem. A fizetési kedvezmények elbírálása során csak az bír jelentőséggel, hogy a konkrét esetben a méltányosság gyakorlásának törvényi feltételei fennállnak-e avagy sem.

A fizetési kedvezményre irányuló eljárás az önkormányzati adóhatóság által nyilvántartott adók és járulékok, egyéb fizetési kötelezettségek valamint pótlékok, bírságok vonatkozásában benyújtott

- fizetési halasztás és részletfizetés (fizetési könnyítés) iránti kérelmek, illetve
- mérséklési (elengedési) kérelmek elbírálására terjed ki.

Fizetési kedvezmény engedélyezése kizárólag kérelemre történhet.

A fizetési kedvezmény törvényi feltételeinek vizsgálata

A fizetési kedvezmény elbírálása során a hatóság mérlegeli a kérelemben előadott információkat, a hivatalból rendelkezésére álló, valamint a külső szervek nyilvántartásaiból elérhető adatokat, szükség esetén nyilatkozattételre szólítja fel az adózót, illetve **kérheti** az adózó által közölt adatok, körülmények okiratokkal történő alátámasztását. Az adatszolgáltatás minőségének függvényében úgymint dönt az adóhatóság arról, hogy szükség van-e hiánypótlási, illetve nyilatkozattételi felhívás kiküldésére, illetve bekérje-e a nyilatkozatok alátámasztására vonatkozó okiratokat a tényállás tisztázása érdekében (különös tekintettel a mérséklési kérelmek elbírálására). Amennyiben az adózó valamennyi, az eljárás szempontjából releváns körülményéről nyilatkozik, a közölt jövedelmi adatokat a vagyoni körülményei is tükrözik, nem merül fel a jövedelem eltitkolás lehetősége, valamint az adózó által tett nyilatkozat nem áll ellentmondásban az adóhatósági és egyéb nyilvántartásokban szereplő adatokkal, akkor a helyi adó döntést megalapozhatja pusztán az adózói nyilatkozat is. Amennyiben az adózó a nyilatkozattételi felhívásnak nem tesz eleget, a kért adatokat nem közli, vagy a kért okiratokat nem küldi be, az adóhatóság az eljárást megszünteti, amennyiben a kérelem a felhívás teljesítésének hiányában nem bírálható el.

Mérséklési és fizetési könnyítési kérelem ugyanazon beadványban történő együttes előterjesztése esetén a mérséklési kérelemmel érintett tartozásra (e kérelem elutasítása esetére) célszerű fizetési könnyítést is kérni, mivel ennek hiányában – tekintettel arra, hogy az adóhatóság a döntésében a kérelemtől nem térhet el – a mérsékelt összegre az adóhatóság akkor sem engedélyezhet ebben az eljárásában fizetési könnyítést, ha a többi tartozás megfizetésére ilyen kedvezményt biztosított.

A tartozás mérséklésére, elengedésére vonatkozó szabályok:

A fizetési kötelezettség mérséklésére vagy elengedésére **csak ténylegesen fennálló tartozás** vonatkozásában kerülhet sor. Ez azt jelenti, hogy a már – átvezetéssel, visszatartással vagy befizetéssel – rendezett fizetési kötelezettséget nem lehet mérsékelni (elengedni).

Adó (tőketartozás) csak magánszemély esetében mérsékelhető (engedhető el), azonban e körben sincs lehetőség a kifizető által magánszemélytől levont adó- és járuléktartozás mérséklésére (elengedésére). Jogi

személyek és egyéb szervezetek esetében a jogszabály kizárólag a szankciók (bírság, pótlék) mérséklésére (elengedésére) nyújt lehetőséget.

Magánszemély mérséklési kérelmének elbírálási szabályai:

Magánszemély adózónál a kérelem elbírálásakor az adóhatóságnak azt kell mérlegelni, hogy a tartozás megfizetése **súlyosan veszélyezteti-e** az adózó és a vele együtt élő közeli hozzátartozók **megélhetését**. **Vállalkozási tevékenységet folytató magánszemély** kérelmét az abban hivatkozott indokokra figyelemmel bírálja el az adóhatóság. Ilyen indok lehet a **megélhetés súlyos veszélyeztetettsége**, illetve a **gazdálkodási tevékenység ellehetetlenülése**.

Utóbbi indokok alapján az egyéni vállalkozó adózónál is kizárólag a pótlék- és bírságtartozás mérséklésére (elengedésére) van lehetőség kivételes méltányosság keretében. A megélhetés súlyos veszélyeztetettségét az adózó és a vele közös háztartásban élő közeli hozzátartozók vagyoni, jövedelmi és szociális helyzetének együttes figyelembe vételével vizsgálja az adóhatóság. A mérlegeléskor többek között figyelembe veszi a mindennapi megélhetés (élelmezés) költségeit, a rezszi költségeket, a lakást terhelő hitel havi törlesztő részletét, a közös háztartáson kívül élő hozzátartozó igazolt támogatását, a tartósan beteg, fogyatékos családtag ellátásával kapcsolatos többletköltségeket

Jogi személy és egyéb szervezet mérséklési kérelmének elbírálási szabályai

Jogi személy és egyéb szervezet esetében a pótlék és bírságtartozás kivételes méltánylást érdemlő körülmény fennállása esetén, így különösen akkor mérsékelhető (engedhető el), **ha e tartozások megfizetése az adózó gazdálkodási tevékenységét ellehetetlenítené**. A gazdálkodás ellehetetlenülése komplex vizsgálatot igényel, mivel ennek törvény szerinti következménye a tevékenység megszüntetése (gazdálkodó szervezeteknél a felszámolás). A mérséklés intézménye nem a felszámolási eljárás elodázására szolgál, csak ott indokolt tehát alkalmazni, ahol a tartozás mérséklésével a racionális gazdálkodás még helyreállítható vagy elősegíthető. Következésképpen, ha a gazdálkodási tevékenység már ellehetetlenült, nincs helye a méltányosság gyakorlásának. Jogi személy és egyéb szervezet, vagy gazdálkodó tevékenységet folytató magánszemély pótlék- és bírságtartozása **mérséklését (elengedését) az adóhatóság az adótartozás egy részének vagy egészének megfizetéséhez kötheti**.

Magánszemély fizetési könnyítési kérelmének elbírálási szabályai

Magánszemélyek esetében a felróhatóság ellenére is engedélyezhető a fizetési könnyítés, ha a kérelmező igazolja vagy valószínűsíti, hogy az adó azonnali vagy egyösszegű megfizetése családi, jövedelmi, vagyoni és szociális körülményeire is tekintettel aránytalanul súlyos megterhelést jelent.

A fizetési könnyítés engedélyezése tehát nem jogosultság, az nem jár automatikusan, arra csak a törvényben meghatározott feltételek fennállásakor van lehetősége az adóhatóságnak. Így értelemszerűen nem engedélyezhető fizetési könnyítés, ha az adózó jövedelmi és vagyoni viszonyaira tekintettel egy összegben is képes volna a tartozások megfizetésére, illetve abban az esetben sem, ha az adózó nem rendelkezik olyan jövedelemmel, illetőleg vagyonnal, amelyből a tartozások későbbi időpontban (vagy részletekben) történő megfizetése valószínűsíthető volna.

Jogi személy és egyéb szervezet fizetési könnyítési kérelmének elbírálási szabályai

Gazdálkodó szervezet esetében a felróhatóság, illetve annak hiánya az okok és a kérelmező (illetve vezető tisztségviselői, képviselői) magatartásának, motivációjának, illetve a körülményeknek a konkrét ismerete alapján állapítható meg. Általában fennáll a törvényben foglalt feltétel vis major vagy harmadik személy károkozása esetén, illetve ha a kérelmező a követeléseink behajtása érdekében a szükséges intézkedést megtette.

198. § Fizetési halasztás, részletfizetés engedélyezése

(1) Fizetési halasztás és részletfizetés (a továbbiakban együtt: fizetési könnyítés) az adózó és az adó megfizetésére kötelezett személy kérelmére az adóhatóságnál nyilvántartott adóra engedélyezhető. A fizetési könnyítés abban az esetben engedélyezhető, ha a fizetési nehézség

a) a kérelmezőnek nem róható fel, vagy annak elkerülése érdekében úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben tőle elvárható, és

b) átmeneti jellegű, az adó későbbi megfizetése valószínűsíthető.

(2) A kérelem elbírálása és a feltételek meghatározása során figyelembe kell venni a fizetési nehézség kialakulásának okait és körülményeit.

(3) Nem engedélyezhető fizetési könnyítés

a) a természetes személyek jövedelemadójának előlegére és a levont jövedelemadóra,

b) a beszedett adóra,

c) a kifizető által a természetes személytől levont járulékokra,

d) az Áfa tv. szerinti csoportos adóalany számára a csoportos adóalanyiság időszakában.

(4) Természetes személy esetében a fizetési könnyítés az (1) bekezdés a) pontjában foglaltak figyelmen kívül hagyásával is engedélyezhető, ha a kérelmező igazolja vagy valószínűsíti, hogy az adó azonnali vagy egyösszegű megfizetése családi, jövedelmi, vagyoni és szociális körülményeire is tekintettel súlyos megterhelést jelent.

(5) Természetes személy vagy egyéni vállalkozó esetében a fizetési könnyítés az (1) bekezdés a) pontja, valamint a (3) bekezdés figyelmen kívül hagyásával is engedélyezhető, ha a pénzügyi intézménnyel szemben fennálló hitelszerződés, kölcsönszerződés vagy pénzügyi lízingszerződés alapján fennálló kötelezettségei törlesztő részleteinek megemelkedése vagy az ezzel érintett hitelszerződés felmondása aránytalanul súlyos megterhelést jelent, továbbá az adósságrendezési eljárás során.

(6) Törvény a fizetési halasztási, részletfizetési kedvezmény más eseteit is meghatározhatja, engedélyezését csak törvény zárhatja ki.

(7) Az adóhatóság a fizetési halasztást, részletfizetést engedélyező határozatában a kedvezményt feltételhez kötheti.

(8) A határozat rendelkező részében fel kell hívni az adózó figyelmét arra, hogy ha a kedvezmény feltételeit vagy az esedékes részletek befizetését nem teljesíti, a kedvezmény érvényét veszti, és a tartozás járulékaival együtt egy összegben esedékessé válik.

(9) Ha a fizetési könnyítés, adómérséklés iránti kérelmet benyújtó adózó a kérelem benyújtásakor megbízható adózónak minősül, a kérelmével egyidejűleg annak sürgősségi eljárásban történő elbírálására irányuló kérelmet (sürgősségi kérelem) is előterjeszthet. Sürgősségi eljárásban az ügyintézési határidő tizenöt nap. A sürgősségi kérelem benyújtásának késedelme esetén igazolási kérelem előterjesztésének nincs helye.

199. § Automatikus részletfizetési kedvezmény

(1) A természetes személy adózó - ideértve a vállalkozási tevékenységet folytató és az általános forgalmi adó fizetésére kötelezett természetes személyt is - kérelmére az adóhatóság az általa nyilvántartott, legfeljebb ötszázezer forint összegű adótartozásra - kivéve a 198. § (3) bekezdésében meghatározott kötelezettségeket - évente egy alkalommal legfeljebb tizenkettő havi pótlékmentes részletfizetést engedélyez a 198. § (1) és (2) bekezdésében foglalt feltételek vizsgálata nélkül.

(2) A vállalkozási tevékenységet nem folytató, általános forgalmi adó fizetésére nem kötelezett természetes személy - a bevallás benyújtására előírt határidőig - személyi jövedelemadó-bevallásában nyilatkozhat úgy, hogy a bevallott, együttesen kettőszázezer forintot meg nem haladó személyi jövedelemadó és egészségügyi hozzájárulás-fizetési kötelezettségét pótlékmentes részletfizetés keretében, az esedékességtől számított legfeljebb hat hónapon keresztül, havonként egyenlő részletekben teljesíti. Az első részlet megfizetésének határideje a személyi jövedelemadó fizetési kötelezettség törvényben meghatározott esedékességének napja. A nyilatkozat megtételére előírt határidő jogvesztő.

(3) Ha az adózó az esedékes részlet befizetését nem teljesíti, az (1) és (2) bekezdés szerinti kedvezményre való jogosultságát elveszti, és a tartozás egy összegben esedékessé válik. Ebben az esetben az adóhatóság a tartozás fennmaradó részére az eredeti esedékesség napjától késedelmi pótlékot számít fel.

200. § Pótlékok fizetési könnyítés esetén

(1) Fizetési könnyítés iránti kérelem benyújtása, illetve a kérelem teljesítése esetén a következő pótlékokat kell felszámítani:

a) a kérelem benyújtása esetén késedelmi pótlékot a kérelmet elbíráló határozat véglegessé válásáig, ha azonban a fizetési könnyítést engedélyezik, csak az elsőfokú határozat keltének napjáig,

b) a kérelem teljesítése esetén a fizetési könnyítés időtartamára az elsőfokú határozat keltének napjától a kérelem benyújtásának napján érvényes jegybanki alapkamatnak megfelelő mértékű pótlékot.

(2) A pótlékok kiszabása kivételes méltánylást érdemlő esetben mellőzhető. Az (1) bekezdés *b)* pontjában meghatározott pótlékot határozatban kell közölni, egyebekben arra a késedelmi pótléokra vonatkozó szabályokat kell alkalmazni.

201. § Adómérséklés

(1) Az adóhatóság a természetes személy kérelme alapján az őt terhelő adó tartozást - a kifizető által a természetes személytől levont adó- és járuléktartozás, valamint a beszedéssel megállapított adó kivételével -, valamint a bírság- vagy pótléktartozást mérsékelheti vagy elengedheti, ha azok megfizetése az adózó és a vele együtt élő hozzátartozók megélhetését súlyosan veszélyezteti. Az adóhatóság a mérséklést - az adózó teljesítőképességéhez mérten - az adó tartozás egy részének megfizetéséhez kötheti.

(2) Az adóhatóság az (1) bekezdésben foglaltakon túl más személy adóját nem engedheti el, és nem mérsékelheti.

(3) Az adóhatóság a pótlék- és bírságtartozást kivételes méltányosságból mérsékelheti vagy elengedheti különösen akkor, ha annak megfizetése a vállalkozási tevékenységet folytató természetes személy, jogi személy vagy egyéb szervezet gazdálkodási tevékenységét ellehetetlenítené. Az adóhatóság a mérséklést az adó tartozás egy részének vagy egészének megfizetéséhez kötheti.

(4) Az Áfa tv. szerinti csoportos adóalany számára a csoportos adóalanyiság időszakában adómérséklés nem engedélyezhető.

Illetékfizetési kötelezettség: az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 29. § (8) bekezdés alapján a gazdálkodó szervezet - ide nem értve az egyéni vállalkozót - által az adóhatóságnál, illetve a vámhatóságnál kezdeményezett fizetési könnyítésre, adómérséklésre irányuló eljárás illetéke 10 000 forint. Mentés az illeték alól az adózás rendjéről szóló törvény szerinti megbízható adózó által az állami adóhatóságnál kezdeményezett automatikus részletfizetésre irányuló eljárás.

A magánszemélyek és az egyéni vállalkozók fizetési kedvezményre irányuló kérelme alapján folytatott **elsőfokú eljárás** az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény rendelkezései alapján **illetékmentes**.